

ARBEIÐI UTTANLANDS

1,1 MILLIARD Í KASSAN HJÁ TÍ ALMENNNA

Teir 2.500 føroyingarirnir í arbeiða uttanlands, lata 1,1 milliardir eftir seg í almennari inntøku, sigur nýggj greining, ið Magni Laksáfoss hevur gjørt fyri Antares og Føroya Skipara- og Navigatørfelag

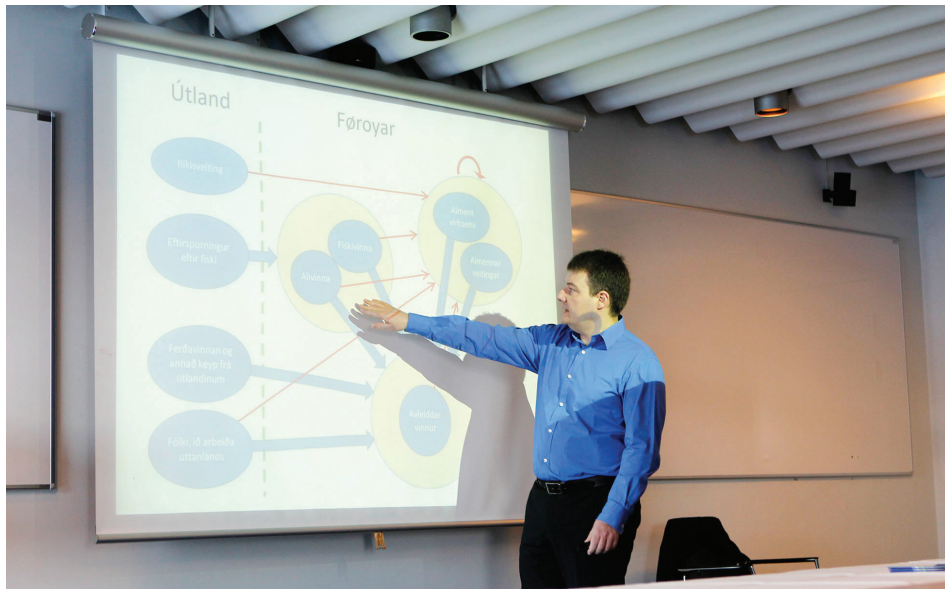
Dánjal av Rana

Antares, áhugafelagið hjá føroyingum í starvast uttanlands, og Føroya Skipara- og Navigatørfelag, kallaðu til tíðindafund týsmorgunin.

Á skránni stóð ein framløga hjá Magna Laksáfoss, búskaparfrøðingi, um føroysku arbeiðsmegin uttanlands. Magni Laksáfoss og Dennis Holm gjørdur í 2009 kanningin "Føroysk sjófólk, sum sigla í øðrum londum," og nú hevur Magni Laksáfoss dagført hesa kanningin, umframt at víðka hana til at umfata allar bólkar av føroyskari arbeiðsmegi, ið starvast í útlandum. Kanningin hevur sum endamál at vísa, hvørjar búskaparligu avleiðingarnar eru av tí inntøku, sum føroyska arbeiðsmegin uttanlands, fær til Føroya.

Dánjal Jákup Meinertsson, formaður í Antares, byrjaði tíðindafundin og tosaði stutt um, at føroyingar altíð hava havt ein arbeiðsmarknað uttanlands. Fyrr arbeiddu nógvir føroyingar í fiskivinnuni í Íslandi og Grønlandi, men nú er meiri vanligt at arbeiða í øðrum londum. Hann harmaðist samstundis um, at hugburðurin til hetta arbeiðið, og tónin í kjakinum um føroyingar í arbeiði uttanlands, var nógv versnaður seinastu árin.

- Hendan frágreiðingin er ætlað sum eitt íkast til kjakið um føroyska arbeiðsmarknaðin og umstøðurnar hjá føroyinginum, ið starvast

uttanlands, segði hann millum annað.

Seinastu árin hevur ofta verið kjakað um arbeiðsmegin uttanlands, hvat hon letur eftir sær í Føroyum í mun til hvat hon kostar samfelagnum, og áhugafelagið Antares vil vera við, at nógvir av pástandunum ikki eru sannir. Tað hevur millum annað verið ført fram, at føroyska arbeiðsmegin uttanlands er ein útreiðsla fyri føroyska samfelagið, við tað, at hon ikki rindar skatt í Føroyum, men hagtølini og útrokningarnar í hesi kanningini benda á, at hendan ákæran ikki er í samsvar við veruleikan.

12 prosent av føroyska búskapinum

Føroyska arbeiðsmegin uttanlands er vöksin nógv seinastu árin. Meðan tað í tíðarskeiðnum frá 1997 til 2005 starvaðust um 1.500

føroyingar uttanlands, var talið 2.500 í 2012, ella út við 10 prosentum føroysku arbeiðsmegini í Føroyum.

Meðan tað fyrr mest var talan um fólk, ið starvaðust á landi, so sum handverkarar ella elektrikarar og sjófólk undir DIS-skipanini, er talið av fólki í FAS og øðrum skipanum enn DIS, so sum NIS og NOR, vaksið nógv seinastu árin.

Meðan talið av lön-takarum er vöksið nakað, er samlaða inntøka teirra út við trýfaldað frá 1997 til 2002. Hetta kemst av, at miðalinntøkurnar eru vöksnar í sama tíðarskeiði. Samlaða lönarinntøkan úr útlandinum var í 2012 komin upp um 1,2 milliardir krónur. Til samanberingar vóru lönargjaldingarnar úr alivinnuni 220 milliónir krónur og úr flakavinnuni 300 milliónir krónur sama árið.

Sambært kanningini,

felagið. Arbeiðsmegin uttanlands rindar fyrst og fremst gjøgnum nýtsluna av teirri inntøku, ið er skapt í útlandinum, meðan arbeiðsmegin í Føroyum letur ein størri part av sínum íkasti gjøgnum skattin.

Týðningarmiklari enn ríkisveitingin

Í kanningini vísir Magni Laksáfoss á, at inntøkan frá arbeiðsmegini uttanlands í ávísan mun kann samanberast við ríkisveitingina. Í báðum førum er talan um eina inntøku, sum er skapt í útlandinum, men sum hevur ávirkan á føroyska búskapin.

Magni Laksáfoss vísir á, at meðan ríkisveitingin í 1999 svaraði til um 37 prosent av BFI, sum er at líkna við BTÚ, svaraði arbeiðsmegin uttanlands til góð 16 prosent. Ríkisveitingin hevur havt minkandi týðning fyri búskapin seinnu árin, serliga við tað, at hon hevur staðið í stað, meðan aðrar inntøkur eru øktar. Inntøkan frá fólki, ið arbeiðir uttanlands, er haraftur ímóti vöksin heilt nógv, og í 2011 fóru inntøkurnar av arbeiðsmegini uttanlands upp um ríkisveitingina í týðningi fyri føroyska samfelagið. Arbeiðsmegin uttanlands

svaraði í 2012 til 21 prosent, meðan ríkisveitingin svaraði til 19 prosent av BFI.

Sum sagt starvast um 2.500 føroyingar uttanlands, ella umleið 10% av føroysku arbeiðsmegini. Kanningin hjá Magna Laksáfoss vísir, at hesi 2.500 persónarnir standa fyri umleið 18 prosentum av samlaðu almennum inntøkunum av skatti og avgjöldum. Mett verður, at samlaðu almennum inntøkurnar í 2012, sum stavaðu beinleiðis og óbeinleiðis frá fólki, ið arbeiddu uttanlands, eru 1,1 milliard krónur, ella stívliga játtanin til Landssjúkrahúsið.

At enda nam Magni Laksáfoss við spurningin um, hvørt tað ikki var betri, at fáa hesi fólk heim aftur at arbeiða. Til tað var at siga, at hetta svarar jú til 10 prosent av samlaðu arbeiðsfjældini, og tí er ivasamt, um arbeiði er til allar hesar hendur. Harumframt er vert at minnst til, at 12 prosent av føroysku arbeiðsplássunum eru skaptar av inntøkum uttanlands, við øðrum orðum vildi man mist 12 prosent av arbeiðsplássunum, um øll hesi komu til Føroya at arbeiða.

Niðurstøðan í kanningini er greið:

- Samanlagt vísir hetta okkum týðiliga, at føroyska arbeiðsmegin uttanlands er ikki nøkur byrða fyri samfelagið, men er ein vinningur fyri bæði samfelagið sum heild og fyri almennum kassanar, staðfestir Magni Laksáfoss at enda í kanningini.